

Hoofdstuk 6

Ernstige bloedingen

Er moet voldoende bloed door de bloedvaten stromen om alle cellen van het lichaam van voldoende zuurstof en voeding te voorzien. Als er niet genoeg bloed door de bloedvaten wordt gepompt, ontstaat zuurstoftekort in de weefsels. Dit verschijnsel heet shock. Shock is een levensbedreigende stoornis.

6.1 Ernstig uitwendig bloedverlies

aanpak

Beoordeel het slachtoffer op eventueel uitwendige bloedverlies door te **kijken**.

situatie U ziet een wond (meestal aan ledematen, hoofd of hals) waaruit in korte tijd veel bloed komt (stootsgewijs of gelijkmatig).

conclusie Ernstig uitwendig bloedverlies.

Doel eerste hulp Bloedverlies stoppen/verminderen

- actie**
- Laat het slachtoffer bij voorkeur liggen.
  - Stelp de bloeding door het gewonde lichaamsdeel omhoog te brengen en door druk op de wond uit te oefenen:
    - de bloeding **stopt**: leg een snelverband of wondsnelverband aan
    - de bloeding **stopt niet**: leg over een snelverband een wonddrukverband aan
  - Geef rust aan het gewonde lichaamsdeel.
  - Beoordeel het slachtoffer op shock (zie paragraaf 6.2).

Let op! Groot bloedverlies kan leiden tot shock. Mede daarom moeten ernstige uitwendige bloedingen direct worden gestopt. Als het bloedverlies groot is, oefen dan eerst druk op de wond uit, beoordeel daarna de vitale functies.

druk uitoefenen op de plaats van de bloeding

stap 1 Gebruik (zo mogelijk) een opengevouwen snelverband en leg dit op de wond.

stap 2 Druk gedurende minimaal 10 minuten met uw hand op de plaats van de wond. Gebruik elk ander hulpmiddel als u geen verbandmateriaal heeft (handdoek, theedoek, kleding of zelfs de blote hand).

[6.1]

Verwijder géén vreemde voorwerpen die uit de wond steken (bijvoorbeeld een stuk glas of een mes). Oefen in dat geval zo goed mogelijk druk uit aan weerszijden van het voorwerp.

een snelverband aanleggen

stap 1 Laat het slachtoffer zitten of liggen.

stap 2 Beoordeel de grootte van de wond en kies een

snelverband dat uitgevouwen de wond ruim bedekt.

stap 3 Verwijder de verpakking en zorg ervoor dat het verband opgevouwen blijft.

stap 4 Pak het (wond)snelverband met de zwachtels boven met beide handen vast.

stap 5 Breng het verband op ongeveer 30 cm boven de wond en pak met elke hand een zwachtel.

stap 6 Beweeg de handen uit elkaar, het snelverband slaat daardoor open.

[6.2a]

stap 7 Leg het verband meteen op de goede plaats op de wond, het mag niet meer verschuiven.

stap 8 Neem een van de zwachtels en rol daarmee de eerste slag over de rand van het verband, voor de helft van de breedte op het verband en de andere helft op de huid.

stap 9 Doe hetzelfde met de tweede zwachtel aan de andere kant van het verband.

stap 10 Zwachtel dakpansgewijs (de vorige slag steeds overlappend) naar het midden: eerst met de ene, daarna met de andere zwachtel. Zorg dat de randen van het snelverband door beide zwachtels geheel worden afgesloten.

[6.2b]

stap 11 Knoop de einden van de zwachtels ruim naast de wond aan elkaar.

[6.2c]

een wondsnelverband aanleggen

stap 1 Maak de verpakking aan een kant open en haal het verband eruit zonder het open te vouwen.

stap 2 Verwijder het beschermstrookje van het stukje kleefpleister aan het einde van de korte zwachtel.

stap 3 Neem de korte zwachtel in de ene hand en de opgevouwen lange zwachtel in de andere hand.

[6.3a]

stap 4 Breng het wondkussen op de wond.

stap 5 Plak de kleefpleister aan de korte zwachtel vast op de huid.

[6.3b]

stap 6 Leg de lange zwachtel zo om arm of been dat het wondkussen aan boven- en onderkant is afgesloten.

stap 7 Verwijder het beschermstrookje van het stukje kleefpleister aan het einde van de lange zwachtel en leg het verband vast.

[6.3c]

een wonddrukverband aanleggen

stap 1 Laat het slachtoffer bij voorkeur liggen of eventueel zitten.

stap 2 Leg een paar lagen synthetische watten gelijkmatig verdeeld over het snelverband, rondom de gewonde ledemaat.

stap 3 Zorg dat de watten aan beide kanten ruim over de rand van het snelverband uitsteken.

[6.4a]

stap 4 Leg het geheel vast, bij voorkeur met een ideaalzwachtel.

[6.4b]

stap 5 Kijk in de rol, leg de eerste slag circulair bij de rand van de watten zodat deze daar uitsteken.

stap 6 Zwachtel in de richting van de romp, waarbij iedere volgende slag de vorige voor tweederde bedekt. Er wordt niet 'teruggezwaachteld'.

stap 7 Zorg dat de watten buiten de rand van de laatste slag uitsteken.

[6.4c]

stap 8 Zet het eind van de zwachtel vast, met kleefpleister of een verbandklemmetje.

[6.4d]

6.2 Shock

Wanneer er niet genoeg bloed door de bloedvaten wordt gepompt, schiet de bloedsomloop tekort. Hierdoor ontstaat zuurstoftekort. Deze toestand heet shock. Shock is een ernstige, levensbedreigende toestand.

De belangrijkste oorzaak van shock is uitwendig of inwendig bloedverlies. Andere oorzaken

kunnen zijn: uitdroging, onderkoeling, allergie, brandwonden, braken, diarree en slecht functioneren van het hart (bijvoorbeeld bij een hartinfarct).

Door uitwendig bloedverlies te stelpen, kunt u shock voorkomen of beperken. Is het slachtoffer al in shock, dan zorgt stelpen van uitwendig bloedverlies ervoor dat de ernst van de shock niet toeneemt. Aan inwendig bloedverlies kunt u niets doen.

U kunt shock **niet** opheffen. Wel kunt u vaststellen of er sprake is van shock. Professionele hulp is met spoed noodzakelijk.

aanpak

Beoordeel shock door te **kijken** en te **voelen**. Let vooral op ernstig uitwendig bloedverlies.

situatie Het slachtoffer voelt zich ellendig, ziet er slecht uit en maakt een zieke indruk. Hij heeft het koud, voelt koud en klam aan, is dorstig en onrustig, slap en krachteloos. Bij blanke slachtoffers wordt de huidskleur 'grauw'; bij mensen met een gekleurde huid is dit moeilijker te zien. In alle gevallen worden de nagelbedden bleek.

conclusie Het slachtoffer is in shock.

Doel eerste hulp Verergering van de shock voorkomen

actie - Laat het slachtoffer liggen, stel hem gerust en laat hem niet alleen.
- Stop eventueel uitwendig bloedverlies.
- Laat professionele hulp waarschuwen of doe dit zelf.
- Bescherm het slachtoffer tegen afkoelen.
- Laat hem niet drinken.
- Houd (zo nodig) de luchtweg vrij (zie hoofdstuk 4).
- Beoordeel het slachtoffer op plaatselijke letsels, of laat dat door iemand anders doen (zie hoofdstuk 7).